

Ovakvo su izgledale regate u lošinjskoj vali na priljezu iz XIX. u XX. stoljeće

Lošinjski tandem Straulino-Rode zaudžio je talijansko jedriličarstvo

JEDRILIČARSKI KLUB »JUGO« IZ MALOG LOŠINJA UTEMELJEN JE PRUJE ŠEZDESET GODINA

Od lošinjske vale do olimpijskih visina

Piše Bojan PURIĆ

Visok jubilej, ne i kontinuitet, zbog nekoliko gašenja i ponovnih obnavljanja kluba, slavi ove godine Jedriličarski klub »Jugo« iz Malog Lošinja. Otkada se u lošinjskim vodama jedri, nemoguće je preciznije odrediti, no ne manje sumnje da je razvoj pomorske i brodograđevne djelatnosti pratila i određena najtečajelska aktivnost. U XVIII. i XIX. stoljeću Lošinj je vrlo značajno pomorsko središte; lošinjski pomorci plove svim svjetskim morima, u lošinjskim brodograđilištima niču jedrenjaci. Jedrenjak postaje zaštitnim znakom Lošinja, na čijem se grbu nalazi.

Fotografije načinjene na prijelazu iz XIX. u XX. stoljeće svjedoče o regatama održanim u luci Malog Lošinja i o velikom zanimanju mještana za regate, a postoje zapisi iz kojih je jasno da su te regate privlačile u Mali Lošinj i jedriličare iz drugih krajeva. Među vlasnicima i konstruktorima u lošinjskim brodograđilištima razvio se rivalitet, pobijeda u regatama lošinjskih pasara bila je stvar prestiža. U srpnju 1925. godine u Malom Lošinj formirana je svojevrsna podružnica Yacht cluba »Adriaco« iz Trsta, čiji je član Antonio Martinić godinu ranije, 1924., bio šesti na Olimpijskim igrama u Francuskoj. Od lošinjske vale Čikat do Zadra redovno se jedri na regati uvedeno 1926. godine.

Zanimljivo je da je 1933. godine u Monfalcone utemeljeno Jedriličarsko društvo »Ocar Čosulich«. Utemeljili su ga lošinjski brodograđitelji. Na Olimpijskim igrama u Njemačkoj 1936. Dario Salata bio je rezerva u talijanskoj reprezentaciji. U Kielu 1938. europski prvaci u klasi »svijezda« postali su Lošinjan Agostino Straulino i Nico Rode, a bio je to samo prvi u nizu velikih uspjeha ovog savršeno migranog dvojca, koji je nakon II. svjetskog rata ostao u Italiji.

Lošinjan protiv Lošinjana
Razdoblje nakon rata vrijeme je nove organizacije sportske aktivnosti, pa je tako 1947. u Malom Lošinj utemeljeno Društvo sportskih ribolovaca, nešto kasnije nazvano »Udi-

»Jugo« je, pomalo i u skladu s imenom, gasio i obnavljao aktivnost u nekoliko navrata. Danas okuplja pedesetak članova, od kojih je 10-15 djece, a najveći problem im je najavljena rekonstrukcija hotela »Helios« na Čikatu, čime bi nestao i hangar koji koriste posljednjih godina

Jedna od prvih »postava« Jedriličarskog kluba »Jugo«

ca«, a u srpnju 1949. utemeljeno je Pomorsko brodersko društvo »Jugo«, klub Narodne tehnike pri Brodograđilištu »Lošinj«. Kao najistaknutiji klupski natjecatelji, Mario Fafangel u klasi »svijezda« od 1950. do 1954. drži naslov prvaka Jugoslavije. Lošinjanji se sreću u dalekoj Finskoj 1952. godine na Olimpijskim igrama i sačinjavaju kompletne dvije reprezentacije: Agostino Straulino i Nico Rode talijanski, a Mario Fafangel i Karlo Bašić jugoslavenski. Straulino i Rode, nakon 5. mjesta na OI u Engleskoj četiri godine ranije, Italiji donose zlatnu medalju, a slabije tehnički opremljeni Fafangel i Bašić bili su dvadeseti.

Iz nesredene klupske dokumentacije doznajemo i da su 1954. jedriličari »Juga« u Zadru osvojili tri državne titule; u klasi »svijezda« pobjedilo je Mario Fafangel s pomornikom Markom Jurčićem na jedrilici »Udarnik«, u klasi »L-5« pobjedilo Giulio Majjevac i posada »Jadranci«, a državni prvak bio je još i Šime Škopinac s posadom na »R-5.5«. Iste godine u Švicarskoj Fafangel i Jurčić pobjeđuju na prvenstvu XVII. distrikta, jedne od zona međunarodne jedriličarske organizacije.

U međuvremenu preselivši u Kopar, u Napulju 1960. Fafangel je ponovno olimpijac, s Janekom Kosminom osvaja osmo mjesto i ovaj dvojac proglašen je najboljim kolovazskim sportsparom 20. stoljeća.

Legendarni Straulino

Italiju Straulino zastupa pet puta na olimpijskim igrama (pod peto zlatu i srebrno, dva četvrtu i jedno peto mjesto), četiri je puta svjetski prvak, dvaput viceprvak, a jednom treći. Europski prvak je deset puta, a prvak Italije 13 puta. Umire 2004. u Rimu, a pokopan je u rodnom Malom Lošinjju. »Jugo« je, pomalo u skladu s imenom, gasio i obnavljao aktivnost u nekoliko navrata. Niz mladih jedriličara podignut je sredinom 70-ih godina, a 1983. je pokrenuta i danas postojeća Lošinjska regata krstaša, koja se održava prvo kolovoznog vikenda i jedna je od atraktivnijih na Jadranu, jer se prvi dan jedri navigacija od Malog Lošinja do Suska i Ilovika s povratkom u Mali Lošinj, a drugi dan isključivo u lošinjskoj luci, što gledateljima omogućava dobro poznanje regate. Rad kluba još se jednom gasio, pa obnavlja 1993. godine, uz sudjelovanje »Pro Sailing Academy«, i od tada »Jugo« radi kontinuirano, a jedre djeca na »optimistima« i »laser radialima«, pa je za te klase 1999. godine pokrenuta »mala« Lošinjska regata. Najzapaženije rezultate sada osvaruje Bartol Kamenčina, ponajbolji hrvatski jedrilicar u klasi »optimist«, koji za sebe ima i nastupe na svjetskim prvenstvima. Od dvojećica re-

NOVI TERMIN REGATE KRSTAŠA?

Lošinjska regata krstaša, nedavno održana po 27. put, jedna je od najprepoznatljivijih lošinjskih sportskih priredbi, održala je kontinuitet kluba i kada se nije radio s djecom, no još uvijek traju rasprave o tome treba li u prebaciti u neki drugi termin, zbog gužvi koje početkom kolovoza nastaju u lošinjskoj luci.

Prostor najveći problem

Jedriličarski klub »Jugo« danas okuplja pedesetak članova, od kojih je 10-15 djece, koja pohađaju klupsku školu jedrenja pod vodstvom trenera Zdravka Rakitićana. Glavni izvor financiranja je proracun Draga Malog Lošinja, no većinu troškova nastupa ambiciozniji natjecatelja snose roditelji i njihovi rezultati ponajviše su plod obiteljskog odnosa. Aktivirali su se rekreativci, pa su na ovogodišnjoj Lošinjskoj regati nastupile četiri domaća jedrilice.

Najveći problem kluba je, prema riječima predsjednika Gorana Franulovića, najavljena rekonstrukcija hotela »Helios« na Čikatu, čime bi nestao i hangar koji klub koristi posljednjih godina nakon što je ondje preseljen sa svoje dugogodišnje lokacije na Škerižu. Prostorim planom, jedriličarima je namijenjena pozicija nedaleko željezničarskog odmarališta na Čikatu, no realizacija se još ne nazire.

»Osim nadanja da će im uskoro biti riješeno pitanje novog doma, u klubu se nadaju i da će se uskoro netko od bivših jedriličara privatiti trenerskog rada. Najavljeno je i sređivanje »rasprave« klupske arhive, kako bi se dostignuća lošinjskog jedrenja napokon mogla kvalitetno prezentirati na jednom mjestu.

Najistaknutiji klupski natjecatelj bio je Mario Fafangel

ČUVENE TARABOCCHINE JEDRILICE

Posebno mjesto u povijesti jedrenja ima Mario Tarabocchia, Lošinjanin koji je razvio u Sjedinjenim Državama dizajnirao šest jedrilica koje su od 1964. do 1980. godine osvajale America's Cup, najprestižnije svjetsko natjecanje.